Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 16 czerwca 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości — Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Rozporządzenie (WE) nr 805/2004 — Europejski tytuł egzekucyjny dla roszczeń bezspornych — Artykuł 3 ust. 1 lit. b) — Przesłanki nadania zaświadczenia — Wyrok zaoczny — Pojęcie „roszczeń bezspornych" — Zachowanie strony w toku postępowania mogące oznaczać „niekwestionowanie roszczeń"

W sprawie C-511/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunale di Bologna (sąd w Bolonii, Włochy) postanowieniem z dnia 6 listopada 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 14 listopada 2014 r., w postępowaniu:

Pebros Servizi Srl

przeciwko

Aston Martin Lagonda Ltd,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, D. Šváby, J. Malenovský, M. Safjan (sprawozdawca) i M. Vilaras, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Pebros Servizi Srl przez N. Maionego, avvocato,

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez M. Salvatorellego, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz J. Kemper, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez F. Moro oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: włoski.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz.U. 2004, L 143, s. 15 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 7, s. 38; sprostowanie Dz.U. 2007, L 174, s. 22).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania wszczętego przez Pebros Servizi Srl, spółkę z siedzibą we Włoszech, o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004 orzeczeniu, które stało się prawomocne, wydanemu zaocznie przeciwko Aston Martin Lagonda Ltd (zwanej dalej „Aston Martin"), spółce z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Zgodnie z motywami 5, 6, 10, 12, 17 i 20 rozporządzenia nr 805/2004:

„(5) Pojęcie »roszczenia bezsporne« powinno obejmować wszystkie sytuacje, w których wierzyciel, przy możliwym do zweryfikowania niekwestionowaniu przez dłużnika rodzaju lub wysokości roszczenia pieniężnego, uzyskał decyzję [orzeczenie] sądu przeciwko dłużnikowi albo nadający się do wykonania dokument wymagający wyraźnej zgody dłużnika, np. ugodę sądową lub dokument urzędowy.

(6) Brak zarzutów ze strony dłużnika, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. b), może przyjąć formę niestawiennictwa na rozprawie lub niezastosowania się do wezwania przez sąd do wypowiedzenia się na piśmie co do zamiaru prowadzenia obrony.

[…]

(10) W przypadku wydania przez sąd w państwie członkowskim orzeczenia dotyczącego roszczenia bezspornego pod nieobecność dłużnika w postępowaniu zniesienie w państwie członkowskim wykonania wszelkiej kontroli nierozerwalnie wiąże się i zależy od istnienia dostatecznej gwarancji przestrzegania prawa do obrony.

[…]

(12) Należy ustanowić minimalne standardy dla postępowań prowadzących do wydania orzeczenia, aby zapewnić, że dłużnik będzie poinformowany o toczącym się przeciwko niemu postępowaniu sądowym, wymogach aktywnego uczestnictwa w postępowaniu w celu zakwestionowania roszczenia oraz o konsekwencjach wynikających z jego nieuczestnictwa, w odpowiednim czasie oraz w sposób umożliwiający mu zorganizowanie obrony.

[…]

(17) Sądy właściwe do badania pełnej zgodności z minimalnymi standardami proceduralnymi powinny, o ile są one spełnione, wydawać standardowe zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego, które czyni to badanie i jego wyniki przejrzystymi.

[…]

(20) Ubieganie się o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych powinno być fakultatywne dla wierzyciela, który może zamiast tego wybrać system uznawania i wykonywania zgodnie z rozporządzeniem [Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 4, s. 42)] lub inne instrumenty wspólnotowe".

4 Artykuł 1 rozporządzenia nr 805/2004, zatytułowany „Przedmiot", stanowi:

„Celem niniejszego rozporządzenia jest utworzenie europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, aby umożliwić, poprzez ustanowienie minimalnych standardów, swobodny przepływ orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych na obszarze wszystkich państw członkowskich, bez potrzeby wszczynania jakichkolwiek postępowań pośrednich w państwie członkowskim wykonania przed uznaniem i wykonaniem".

5 Artykuł 3 tego rozporządzenia, zatytułowany „Tytuły egzekucyjne, którym mają być nadane zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego", stanowi w ust. 1:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych dotyczących roszczeń bezspornych.

Roszczenie uznaje się za bezsporne, jeżeli:

a) dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego poprzez uznanie lub w drodze ugody zatwierdzonej przez sąd lub zawartej przed sądem w toku postępowania; lub

b) dłużnik nigdy nie wniósł przeciwko niemu sprzeciwu, zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi wynikającymi z prawa państwa członkowskiego wydania, w toku postępowania sądowego; lub

c) dłużnik nie stawił się ani nie był reprezentowany na rozprawie sądowej dotyczącej tego roszczenia po początkowym zakwestionowaniu roszczenia w toku postępowania sądowego, pod warunkiem że takie zachowanie traktuje się jako milczące uznanie roszczenia lub uznanie faktów przedstawianych przez wierzyciela na mocy prawa państwa członkowskiego wydania; lub

d) dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego [wyraźnie uznał je] w dokumencie urzędowym".

6 Artykuł 6 tego rozporządzenia, zatytułowany „Wymagania dotyczące nadania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego", stanowi w ust. 1:

„Orzeczeniu w sprawie roszczenia bezspornego wydanemu w państwie członkowskim nadaje się, na wniosek złożony w dowolnym czasie w sądzie wydania, zaświadczenie [o posiadaniu przez nie statusu] europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli:

a) orzeczenie jest wykonalne w państwie członkowskim wydania; oraz

b) orzeczenie nie stoi w sprzeczności z przepisami dotyczącymi jurysdykcji ustanowionymi w sekcjach 3 i 6 rozdziału II rozporządzenia (WE) nr 44/2001; oraz

c) postępowanie sądowe w państwie członkowskim wydania spełniło wymogi określone w rozdziale III, w przypadku gdy roszczenie jest bezsporne w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b) lub c) […]”.

7 Artykuł 9 rozporządzenia nr 805/2004, zatytułowany „Wydanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego”, stanowi w ust. 1:

„Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego wydawane jest przy zastosowaniu standardowego formularza przedstawionego w załączniku I”.

8 Rozdział III rozporządzenia nr 805/2004, obejmujący art. 12–19, ustanawia minimalne standardy w zakresie postępowań dotyczących roszczeń bezspornych. Owe standardy, służące ochronie prawa do obrony dłużnika, dotyczą nie tylko sposobów doręczenia pozwu i innych pism procesowych, lecz również treści tych pism, ponieważ dłużnik powinien być poinformowany o roszczeniu, a także o trybie postępowania właściwym w celu podważenia tego roszczenia. Artykuł 12 tego rozporządzenia, zatytułowany „Zakres stosowania minimalnych standardów”, stanowi w ust. 1:

„Orzeczeniu w sprawie roszczenia, które jest bezsporne w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b) lub c), może być nadane zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego jedynie wówczas, gdy postępowanie sądowe w państwie członkowskim wydania spełniało wymagania proceduralne określone w niniejszym rozdziale”.

9 Zgodnie z art. 27 rozporządzenia nr 805/2004, zatytułowanym „Stosunek do rozporządzenia (WE) nr 44/2001”:

„Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez wpływu na możliwość żądania uznania i wykonania orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego w sprawie roszczenia bezspornego, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 44/2001”.

Prawo włoskie

10 W prawie włoskim postępowanie zaoczne zostało uregulowane w księdze II tytuł I rozdział VI Codice di procedura civile (kodeksu postępowania cywilnego). Wspomniany rozdział VI obejmuje art. 290–294 tego kodeksu.

11 Artykuł 291 kodeksu postępowania cywilnego, zatytułowany „Nieobecność pozwanego w postępowaniu”, stanowi w akapicie pierwszym:

„Jeżeli pozwany nie podjął udziału w postępowaniu, a sędzia prowadzący postępowanie stwierdza brak powodujący nieważność doręczenia pozwu, sędzia ten wyznacza powodowi termin zawity na ponowne wniesienie pozwu. Ponowne wniesienie zapobiega wygaśnięciu prawa”.

12 Artykuł 293 tego kodeksu, zatytułowany „Wstąpienie do postępowania strony nieobecnej”, stanowi:

„Strona, która została uznana za nieobecną w postępowaniu, może wstąpić do postępowania w każdym jego momencie, do dnia rozprawy uściślającej wnioski.

Wstąpienie do postępowania może nastąpić poprzez złożenie pisma procesowego, pełnomocnictwa czy dokumentów w sekretariacie albo poprzez stawienie się na rozprawie.

Strona nieobecna w postępowaniu, która do niego wstępuje, może w każdym wypadku podważyć podczas pierwszej rozprawy lub w terminie, który wyznaczył jej sędzia prowadzący postępowanie, przedłożone przeciwko niej pisma”.

13 Artykuł 294 tego kodeksu, zatytułowany „Przywrócenie terminu”, stanowi w akapicie pierwszym:

„Strona nieobecna w postępowaniu, która do niego wstępuje, może zwrócić się do sędziego prowadzącego postępowanie o dopuszczenie jej do dopełnienia czynności, których w przeciwnym razie nie mogłaby dopełnić ze względu na upływ terminu, jeśli wykaże, że z uwagi na nieważność pozwu lub jego doręczenia nie mogła powziąć wiadomości o wszczęciu postępowania lub nie mogła wziąć w nim udziału z niezawinionego przez nią powodu”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

14 Z postanowienia odsyłającego wynika, że Pebros Servizi pozwało przed Tribunale di Bologna (sąd w Bolonii, Włochy) kilka spółek, a wśród nich Aston Martin.

15 Postępowanie pomiędzy Pebros Servizi a Aston Martin przed tym sądem toczyło się pod nieobecność tej ostatniej spółki, chociaż według postanowienia odsyłającego pozew został jej należycie doręczony i umożliwiono jej uczestnictwo w tym postępowaniu.

16 Orzeczeniem z dnia 24 stycznia 2014 r. kończącym wspomniane postępowanie Tribunale di Bologna (sąd w Bolonii) zasądził od Aston Martin na rzecz Pebros Servizi kwotę 18 000 EUR, powiększoną o odsetki ustawowe począwszy od dnia ogłoszenia tego orzeczenia do dnia zapłaty, a także obciążył ją kosztami w wysokości 835 EUR z tytułu kosztów sądowych i 9500 EUR z tytułu kosztów zastępstwa procesowego, powiększonymi o podatek od wartości dodanej i inne dodatkowe składki na ubezpieczenie społeczne przewidziane w prawie krajowym.

17 Z racji tego, że nie został złożony żaden środek zaskarżenia, wspomniane orzeczenie stało się prawomocne.

18 W dniu 14 października 2014 r. Pebros Servizi zwrócił się do Tribunale di Bologna (sądu w Bolonii) o opatrzenie tego orzeczenia zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, aby spółka ta mogła wszcząć postępowanie egzekucyjne pozwalające na zaspokojenie wierzytelności.

19 Sąd odsyłający wyraża wątpliwości co do możliwości zastosowania rozporządzenia nr 805/2004 w sprawie w postępowaniu głównym, ponieważ we włoskim systemie prawnym nieobecność w postępowaniu nie jest równoznaczna z uznaniem przez pozwanego wysuwanego przeciwko niemu roszczenia. Pojawia się tym samym pytanie o to, czy zasądzenie wierzytelności w postępowaniu zaocznym można traktować jako zasądzenie bezspornego roszczenia.

20 W związku z tym sąd ten stwierdza, że możliwe są dwie wykładnie pojęcia „niekwestionowanie”. Pierwsza wykładnia, sugerowana przez wspomniany sąd i oparta na prawie krajowym, wykluczałaby zastosowanie rozporządzenia nr 805/2004, biorąc pod uwagę to, że postępowanie zaoczne przewidziane we włoskim porządku prawnym nie jest równoznaczne z niekwestionowaniem wierzytelności. Natomiast zgodnie z drugą wykładnią to pojęcie „niekwestionowania” byłoby definiowane w sposób autonomiczny przez prawo Unii i obejmowałoby również nieobecność w postępowaniu.

21 W tej sytuacji Tribunale di Bologna (sąd w Bolonii) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„W wypadku wyroku zaocznego (wydanego pod nieobecność strony), na mocy którego strona, która nie brała udziału w postępowaniu / nieobecna, przegrała sprawę, bez jednakże wyraźnego uznania przez nią w jakikolwiek sposób roszczenia:

Czy rozstrzygnięcie o tym, czy takie zachowanie w postępowaniu jest równoznaczne z brakiem wniesienia sprzeciwu w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004 – czego potencjalnym skutkiem zgodnie z prawem krajowym jest, iż roszczenie nie ma charakteru bezspornego – powinno nastąpić na podstawie prawa krajowego?

lub

Czy wyrok zaoczny, ze względu na sam jego charakter, na podstawie prawa Unii, jest bezsporny, czego konsekwencją jest, iż zastosowania wymaga rozporządzenie nr 805/2004, niezależnie od oceny sądu krajowego?”.

W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i pytania prejudycjalnego

22 Rząd włoski kwestionuje dopuszczalność zarówno wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jak i pytania prejudycjalnego.

W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

23 Według rządu włoskiego w sprawie w postępowaniu głównym Tribunale di Bologna (sąd w Bolonii) nie występuje w charakterze „sądu” w rozumieniu art. 267 TFUE, ponieważ postępowanie prowadzone przez ten sąd, w sytuacji gdy musi on orzec o wniosku o opatrzenie orzeczenia sądowego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, nie spełnia kryteriów pozwalających na zakwalifikowanie tego postępowania jako działalności sądowniczej, a raczej odpowiada postępowaniu czysto administracyjnemu lub co najwyżej postępowaniu niespornemu.

24 Należy w związku z tym przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, o ile art. 267 TFUE nie uzależnia możliwości zwrócenia się do Trybunału od kontradyktoryjnego charakteru postępowania, w którego toku sąd krajowy przedkłada pytanie prejudycjalne, o tyle sądy krajowe są uprawnione do występowania do Trybunału wyłącznie wtedy, gdy wniesiona zostanie do nich sprawa i muszą wydać rozstrzygnięcie w ramach postępowania mającego na celu wydanie orzeczenia o charakterze sądowym (wyrok z dnia 25 czerwca 2009 r., Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, pkt 33, 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

25 Tak jest właśnie w wypadku postępowania prowadzącego do opatrzenia orzeczenia sądowego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego. W tym względzie Trybunał miał już okazję uściślić, że postępowanie to wymaga sądowej analizy przesłanek przewidzianych w rozporządzeniu nr 805/2004, aby ocenić przestrzeganie minimalnych standardów mających gwarantować poszanowanie prawa do obrony dłużnika (wyrok z dnia 17 grudnia 2014 r., Imtech Marine Belgium, C-300/14, EU:C:2015:825, pkt 46, 47).

26 Tym samym rozporządzenie to nakłada na organ nadający orzeczeniu sądowemu zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego obowiązek przeprowadzenia weryfikacji szeregu elementów, wymienionych w formularzu zawartym w załączniku I do rozporządzenia nr 805/2004. Jeśli chodzi o kontrolę prawidłowości postępowania sądowego, które doprowadziło do wydania orzeczenia

będącego przedmiotem postępowania w sprawie nadania zaświadczenia, którą wspomniany sąd przeprowadza na etapie tego ostatniego postępowania, to kontrola ta nie różni się, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 29 swojej opinii, od badania sądowego, jakie musi on przeprowadzić przed wydaniem orzeczenia w innych postępowaniach. Ponadto rozporządzenie to w art. 6 zobowiązuje wspomniany sąd, poza kontrolą prawidłowości tego wcześniejszego postępowania sądowego i przestrzegania norm dotyczących właściwości, między innymi, do przeprowadzenia kontroli wykonalności wydanego orzeczenia i charakteru wierzytelności.

27 Co więcej, chociaż postępowanie w przedmiocie nadania zaświadczenia następuje po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, to niemniej jednak w braku zaświadczenia orzeczenie to nie może jeszcze, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 32 swojej opinii, swobodnie krążyć w europejskim obszarze sądowniczym.

28 W tym względzie należy przypomnieć, że chociaż wyrażenie „wydanie wyroku" w rozumieniu art. 267 akapit drugi TFUE obejmuje całe postępowanie prowadzące do wydania orzeczenia przez sąd odsyłający, to wyrażenie to należy interpretować szeroko, tak by uniknąć sytuacji, w której wiele kwestii proceduralnych zostałoby uznanych za niedopuszczalne i nie mogłoby stać się przedmiotem wykładni dokonywanej przez Trybunał i w której Trybunał nie byłby w stanie dokonać wykładni wszystkich przepisów prawa Unii, które sąd odsyłający jest zobowiązany stosować (zob. podobnie wyroki: z dnia 17 lutego 2011 r., Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, pkt 41, 42; z dnia 11 czerwca 2015 r., Fahnenbrock i in, C-226/13, C-245/13, C-247/13 i C-578/13, EU:C:2015:383, pkt 30).

29 Tym samym postępowanie w przedmiocie opatrzenia orzeczenia sądowego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego z funkcjonalnego punktu widzenia nie jest postępowaniem odrębnym od wcześniejszego postępowania sądowego, lecz stanowi ostatni jego etap konieczny do zapewnienia jego pełnej skuteczności, pozwalając wierzycielowi na podjęcie kroków w celu odzyskania wierzytelności.

30 Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że opatrzenie orzeczenia sądowego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego stanowi czynność o charakterze sądowym, w ramach której sąd krajowy jest uprawniony do wystąpienia do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest zatem dopuszczalny.

W przedmiocie dopuszczalności pytania prejudycjalnego

31 Rząd włoski podnosi niedopuszczalność pytania postawionego w trybie prejudycjalnym, utrzymując, że w braku bezwzględnego zastosowania w sporze w postępowaniu głównym rozporządzenia nr 805/2004, pytanie to jest pozbawione znaczenia. Według tego rządu bowiem zastosowanie w tym sporze rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1) pozwala uniknąć problemu powstałego w związku z definicją roszczenia bezspornego, który to problem występuje w niniejszym sporze, ponieważ to ostatnie rozporządzenie nie zawiera odniesienia do krajowych norm proceduralnych.

32 W tej kwestii wystarczy przypomnieć, że – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału – ponieważ pytania dotyczące wykładni prawa Unii korzystają z domniemania, iż mają one znaczenie dla sprawy, to odrzucenie przez Trybunał wniosku sądu krajowego o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest możliwe tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wniesiono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje elementami stanu faktycznego i prawnego, które są konieczne do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu przedstawione (zob. w szczególności wyrok z dnia 11 czerwca 2015 r., Fahnenbrock i in., C-226/13, C-245/13, C-247/13 i C-578/13, EU:C:2015:383, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo).

33 W niniejszym wypadku Pebros Servizi zwrócił się, na podstawie rozporządzenia nr 805/2004, o opatrzenie orzeczenia zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego. Tym samym sąd, do którego wystąpiono z tym wnioskiem, musi sprawdzić, czy przewidziane w tym rozporządzeniu przesłanki zostały spełnione. Niezależnie od tego, że rozporządzenie nr 1215/2012 nie znajduje zastosowania ratione temporis do sprawy w postępowaniu głównym, której okoliczności faktyczne wystąpiły przed datą, od której to rozporządzenie zaczęło obowiązywać, okoliczność, iż w wypadku odrzucenia takiego wniosku Pebros Servizi mogłoby, zdaniem rządu włoskiego, wszcząć postępowanie egzekucyjne przewidziane w tym ostatnim rozporządzeniu lub bezpośrednio wybrać to postępowanie, nie ma wpływu na znaczenie postawionego pytania.

34 W konsekwencji pytanie postawione w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalne.

Co do istoty

35 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy przesłanki, zgodnie z którymi w wypadku wyroku zaocznego roszczenie uznaje się za „bezsporne” w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 805/2004, należy ustalać według prawa sądu posiadającego jurysdykcję, czy w sposób autonomiczny tylko na podstawie tego rozporządzenia.

36 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału zarówno względy jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasada równości, wskazują na to, że treści przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii Europejskiej autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić, uwzględniając kontekst przepisu i cel danego uregulowania (zob. wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., Vapenik, C-508/12, EU:C:2013:790, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo).

37 W tym względzie należy stwierdzić, że rozporządzenie nr 805/2004 nie definiuje pojęcia „roszczenia bezspornego” poprzez odesłanie do prawa państw członkowskich. Wprost przeciwnie, z brzmienia art. 3 tego rozporządzenia, w świetle jego motywu 5 wynika, że pojęcie to jest pojęciem autonomicznym prawa Unii. Odesłanie do prawa państw członkowskich zawarte w art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. b) i c) tego rozporządzenia nie dotyczy elementów konstytutywnych tego pojęcia, lecz konkretnych aspektów jego stosowania.

38 Zgodnie z motywem 5 rozporządzenia pojęcie „roszczeń bezspornych” powinno obejmować wszystkie sytuacje, w których wierzyciel, przy możliwym do zweryfikowania niekwestionowaniu przez dłużnika rodzaju lub wysokości roszczenia pieniężnego, uzyskał decyzję sądu przeciwko dłużnikowi.

39 Jak wynika z postanowienia odsyłającego, Aston Martin, który został jako dłużnik należycie poinformowany i któremu umożliwiono wzięcie udziału w postępowaniu sądowym, pozostał bezczynny podczas całego postępowania, nie uczestnicząc w nim w żadnym momencie. Z tego powodu wydano wobec niego orzeczenie zaoczne. Wynika stąd, że sytuacja tej spółki podlega art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. b) rozporządzenia nr 805/2004, na którego podstawie roszczenie jest uznane za bezsporne, jeśli „dłużnik nigdy nie wniósł przeciwko niemu sprzeciwu, zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi wynikającymi z prawa państwa członkowskiego wydania, w toku postępowania sądowego”.

40 Jak uściślono w motywie 6 tego rozporządzenia, brak zarzutów ze strony dłużnika, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia, może przyjąć formę niestawiennictwa na rozprawie lub niezastosowania się do wezwania przez sąd do wypowiedzenia się na piśmie co do zamiaru prowadzenia obrony.

41 W rezultacie roszczenie można uznać za „bezsporne” w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. b) rozporządzenia nr 805/2004, jeśli dłużnik w żaden sposób nie reaguje, aby mu się sprzeciwić, nie stosuje się do wezwania przez sąd do wypowiedzenia się na piśmie co do zamiaru prowadzenia obrony lub nie stawi się na rozprawie.

42 W rezultacie należy stwierdzić, że okoliczność, iż na podstawie prawa włoskiego zaoczne zasądzenie wierzytelności nie jest równoznaczne z zasądzeniem bezspornego roszczenia, pozostaje bez znaczenia dla udzielenia odpowiedzi na pytanie postawione przez sąd odsyłający. Wyraźne odesłanie do norm proceduralnych państwa członkowskiego, przewidziane w art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. b) rozporządzenia nr 805/2004 nie dotyczy skutków prawnych nieobecności dłużnika w postępowaniu – ponieważ są one przedmiotem kwalifikacji autonomicznej na podstawie tego rozporządzenia – lecz wyłącznie zasad proceduralnych, według których dłużnik może skutecznie sprzeciwić się roszczeniu.

43 Należy bowiem zauważyć, że rozporządzenie nr 805/2004 ustanawia wyłącznie minimalne standardy proceduralne, konieczne do poszanowania prawa do obrony nieobecnego dłużnika, nie regulując jednakże wszystkich aspektów kwestionowania roszczenia, takich jak między innymi forma jego zakwestionowania, organy zaangażowane w postępowanie w przedmiocie zakwestionowania czy obowiązujące terminy. W rezultacie, w każdym państwie członkowskim dłużnik powinien dokonywać takiego zakwestionowania zgodnie z obowiązującymi normami postępowania cywilnego.

44 Ponadto wspomniane w punkcie poprzednim niniejszego wyroku minimalne standardy proceduralne, zawarte w rozdziale III tego rozporządzenia, których poszanowanie jest, na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c) rozporządzenia, konieczne do tego, aby orzeczenie w przedmiocie roszczenia bezspornego wydane w państwie członkowskim mogło uzyskać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego, mają zagwarantować, zgodnie z motywem 12 tego rozporządzenia, że dłużnik zostanie w odpowiednim czasie oraz w sposób umożliwiający mu zorganizowanie obrony poinformowany po pierwsze, o toczącym się przeciwko niemu postępowaniu sądowym, a także wymogach aktywnego uczestnictwa w postępowaniu w celu zakwestionowania roszczenia oraz po drugie, o konsekwencjach wynikających z braku jego uczestnictwa. W konkretnym wypadku orzeczenia wydanego zaocznie w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. b) rozporządzenia nr 805/2004 wspomniane minimalne standardy proceduralne mają na celu zapewnienie istnienia gwarancji wystarczających do poszanowania prawa do obrony.

45 Biorąc pod uwagę całą powyższą analizę, na postawione pytanie należy odpowiedzieć w ten sposób, że przesłanki, według których w wypadku wyroku zaocznego roszczenie uznaje się za „bezsporne” w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. b) rozporządzenia nr 805/2004, należy ustalać w sposób autonomiczny tylko na podstawie tego rozporządzenia.

W przedmiocie kosztów

46 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Przesłanki, według których w wypadku wyroku zaocznego roszczenie uznaje się za „bezsporne” w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. b) rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, należy ustalać w sposób autonomiczny tylko na podstawie tego rozporządzenia.

Podpisy